

September 2024

Nieuwsbrief 81

Foto's:

De foto's komen uit aan ons beschikbaar gestelde collecties.

Naamborden in het Hardersbos in Smilde

Binnen het bestuur ontstond enige tijd geleden het idee om de paden van het Hardersbos van naamborden te voorzien. Het gaat hier om oude lokale namen die vroeger werden gebruikt door de boeren in de omgeving. Deze oude namen dreigden in de vergetelheid te raken. Om die reden is door de Historische Vereniging het initiatief genomen deze namen terug te plaatsen. Er zijn oude kaarten geraadpleegd en de verhalen die we vooraf hoorden zijn geverifieerd. Na gesprekken met Wim Harders en Geert Feiken kwam er duidelijkheid over de namen. Wim en Geert, bedankt voor jullie medewerking en toestemming.

Anne Joldersma zocht vervolgens contact met Jannes Meinders en samen gingen zij aan de slag. Jannes gaf advies en hielp bij het ontwerpen en plaatsen van de borden. Inmiddels zijn de palen met de naamborden geplaatst en het resultaat mag er zijn. Prachtig! Op de paal staat ook een QR-code, deze verwijst naar onze website (www.desmilde.nl). Hier komt later nadere uitleg op te staan.

Kom eens wandelen in het Hardersbos. Via de wandelknooppunten kun je daar een mooie

route wandelen en zo deze nieuwe borden bewonderen. Of kies voor de uitgezette "Historische wandelroute Smilde" van 7,5 km. Deze begint op het evenemententerrein. De folder met de route vindt u daar ook.

Wij willen Jannes Meinders hartelijk bedanken voor het enthousiast meedenken en maken van deze prachtige naamborden. Jannes heeft hier veel tijd in gestoken en ook nog een groot deel van de kosten gesponsord. Hartelijk dank, het wordt zeer gewaardeerd!

Archief werkzaamheden gaan weer van start!

Na een zomerstop van een paar maanden willen we op donderdag 10 oktober weer gaan beginnen met archiefwerkzaamheden, scannen, ordenen, enz.

Door een groep enthousiaste vrijwilligers worden er iedere donderdagochtend in Het Dorpshuis in de ruimte van de Historische Vereniging (lokaal 8) diverse werkzaamheden verricht. Regelmatig krijgt onze vereniging collecties foto's aangeboden die moeten worden gearchiveerd. Maar ook krijgen we soms archiefstukken, waardoor er meer bekend wordt over onze geschiedenis. En ook deze moeten worden gearchiveerd.

Heeft u nu ook wat tijd over en lijkt het u leuk om ons te helpen, u bent van harte welkom. Ook als u gewoon een keer rond wil kijken. We beginnen met koffie vanaf half 10.

Bankrekening
nummer: NL 66
RABO 0382
8524 35, t.n.v.
Historische
Vereniging
De Smilde,
Binnenroede 15,
9422 LS Smilde

Lezing Cees van der Velde

Op 21 november organiseert de activiteitencommissie een lezing gegeven door Cees van der Velde. Cees is geboren en getogen in Hoogersmilde en tegenwoordig woonachtig in Appelscha. Een paar jaar geleden speelde Cees met het idee om zijn ervaringen uit militaire dienst op papier te zetten. Uiteindelijk waagde hij de sprong in het diepe en met behulp van Abel Darwinkel en ook Johan Veenstra verscheen in 2023 het boek *Appel jongelui*.

Cees beschrijft zijn ervaringen in de streektaal van de Smilde en dat leest lekker vlot weg. Uit zijn verhalen blijkt wel dat Cees zich niet echt happy heeft gevoeld tijdens zijn diensttijd en heeft hij zich door die periode heen moeten worstelen. Toch zit er ook veel humor in zijn verhalen en al die belevenissen maken dat het een makkelijk leesbaar boekje is geworden.

Met name de mannen die zelf ook ooit onder de wapenen waren zullen veel van de situaties herkennen. Het zijn van

Historische Schepen in Smilde

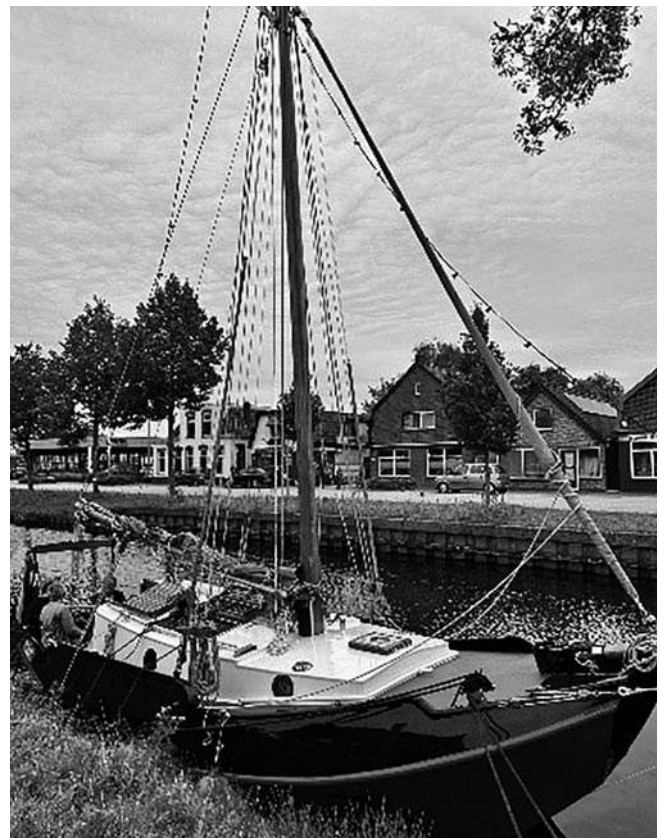
Op donderdag 22 augustus kwamen in de loop van de middag ongeveer 15 historische schepen aan in Smilde. Er waren oude opduwers, skûtsjes, tjalken, pramen en sleepboten te bewonderen. De mooie oude boten lagen langs de Tramweg, die hiervoor was afgesloten. Daar stonden ook een aantal mooie klassieke tractoren opgesteld. Het was 's middags en 's avonds gezellig druk langs de vaart. Veel mensen kwamen een kijkje nemen bij de boten en tractoren. Verder was er o.a. koffie, thee, ijs, pizzapunten en een snoepkraam. 's Avonds waren er optredens van De Smelthe Zangers en van muziekvereniging OBK.

die verhalen die je thuis aan de tafel, op verjaardagen of tijdens een feestje vertelt en zo vertelt Cees ze ook. Als neef van Cees en ook dienstplichtig geweest, kwamen veel verhalen mij wel bekend voor omdat we het daar samen wel eens over hebben gehad. Maar toch waren sommige verhalen ook nieuw en verrassend voor mij.

De Historische Vereniging nodigt haar leden uit om op 21 november naar De Spil in Bovensmilde te komen voor een avondje humoristische, serieuze, sterke en misschien iets aangedikte verhalen (maar dat verhoogt vaak wel de pret) verteld door de schrijver. Toegang vanaf 19.30 uur, de lezing begint om 20.00 uur. Noteer alvast deze datum!

– Wout van der Velde

Voor de scheepsbemanning was een Captain's diner georganiseerd. Heerlijke maaltijden met rauwkostsalade (die zeer in de smaak viel), bruine bonen met spek en een eveneens zeer gewaardeerde Drentse bruine bonenschotel. De meeste schippers schepten twee of meer keer hun bord vol! Uiteraard waren de maaltijden ook voor alle vrijwilligers.

De organisatie was in handen van de Historische Vereniging samen met het Bewonersplatform Smilde en de Dorpsvereniging Smilde. Wij kunnen terugkijken op een zeer gezellige, druk bezochte dag. Met dank aan al die vrijwilligers die op de één of andere manier geholpen hebben om deze dag te organiseren.

Een dag later blijkt dat er zoveel wind staat dat de boten niet, zoals was gepland, naar Appelscha kunnen vertrekken. Een paar gingen door naar Assen. De meesten zouden proberen om laat in de middag toch nog in konvooi richting Appelscha te varen.

Op pad met Jan Pieter van der Meer

Soms is het goed om met andere ogen naar je eigen omgeving te kijken. Al meer dan 30 jaar woon ik in Smilde. Vanaf mijn huis ken ik alle paadjes en routes als mijn broekzak. Kennen tot op zeker hoogte, want van de historie of van wat er daadwerkelijk groeit en bloeit heb ik weinig kennis.

Niettemin, je bent nooit te oud om bij te leren en zo kwam ik in contact met Jan Pieter van der Meer. Als ik hem vraag hoe lang hij al hovenier is antwoordt hij: "Vanaf mijn vierde." Toen is hij begonnen met snoeien. De wandeling start in zijn eigen tuin met 2000 plantensoorten en de Latijnse namen vliegen mij om de oren. Op voorhand krijg ik van Jan Pieter nog een kleine disclaimer: "Ik praat nogal veel, als het je irriteert moet je het zeggen." Met enige zelfspot noemt hij zichzelf het enige lid van de cultuurhistorische vereniging Smilde.

We beginnen bij de oudste beuk van het Hardersbos. Een fraaie grensboom als voormalige markering. Andere markeringen laten zich gemakkelijk verplaatsen. In die zin is een boom een duurzame grensaanduiding. We vervolgen onze weg langs een van de Eikenlanen van het Hardersbos. We passeren een honingboom en even verder een buizerdnest met drie jonge buizerds. Als voormalige eigenaren van het Hardersbos worden genoemd de familie Suermondt en het Maria klooster in Assen. Op een voormalig grasland liepen vroeger de koeien. Met het sluiten van een aantal melkfabrieken zijn in 1960 de dennen geplant waar we nu langs lopen. Een ree houdt ons van afstand in de gaten.

De oudste beuk en grensboom van het Hardersbos

Een voormalige wijk naar verluidt gedempt met huishoudelijk afval

We steken via een van de voormalige wijken de landbouwgronden over richting de Suermondsweg. Een van de wijken zou gedempt zijn met huishoudelijk afval en inderdaad zie ik één strook waarop niets verbouwd wordt. Nooit eerder is me dat opgevallen. We zijn gelopen van het hoogste punt naar het laagste punt van Smilde. Voor het graven van de Drentse Hoofdvaart liep het water hier van oost naar west om het Kyllotsbos heen.

Bij het naderen van de Suermondsweg zien wij twee eikenbomen met taxus op de voorgrond. In de achtergrond aan de 'Dikke Wijk' stond tot 1968 een houten landhuis van de familie Korteweg uit Den Haag. Hun latere woning 'de Hagenaerskamp' was op dat moment nog in aanbouw.

Wij vervolgen onze weg richting het Kyllotsbos. Op rechts staat nog een restant oude sitka sparren waarvan de dikste met een omtrent van bijna 4 meter. Een sparrensoort afkomstig uit West-Amerika.

De beide eikenbomen met taxus op de voorgrond

De houten woning

Links de robinia, rechts de sitkaspar

Een laatste restje bosbes

Op links een prachtige robinia, waarschijnlijk de oudste van Smilde, herkenbaar aan de sterk en diep gegroefde

schors. De van oorsprong Amerikaanse bomen groeiden sneller in ons land en werden gebruikt voor de houtproductie. We lopen door richting de heide. Wat mij betreft een mooi stukje Smilde zo in mijn achtertuin.

De brede stekelvaren onder de bomen is een stikstofindicator. Links van het pad een oud petgat en iets verder een klein restantje bosbessen. In zijn kindertijd was de hoeveelheid bosbessen aanmerkelijk groter zo weet Jan Pieter zich te herinneren. Midden op de heide ook nog blauwe bessen (invasieve soort). Ik eet ze graag. Boordevol vitaminen. Opnieuw zijn de Latijnse namen parate kennis voor mijn gids: *vaccinium corymbosum* en *vaccinium myrtillus*.

Verderop zijn favoriete boom. De *pinus sylvestris* oftewel de grove den. Geboren in Hooghalen werd Van der Meer als baby in de kinderwagen onder een dergelijke boom geparkeerd. Hij werd er rustig van. De immer bewegende takken van de boom en met een beetje geluk een eekhoorn. Het rustgevende effect van de boom blijft vandaag uit. Jan Pieter vertelt gewoon verder. We bekijken een dassenburcht en we zien een vossenhol. De reeën zijn er wel, maar laten zich hier niet zien vandaag.

Ingang dassenburcht

Over het natuurbeheer is Van der Meer niet altijd te spreken. Het maaien gebeurt te weinig consequent. Het lastige pijpenstrootje krijgt volop kans om zich uit te zaaien. Zijn grootste zorg is het maaien van de kraaiheide. Inmiddels duidelijk zichtbaar op het Zandmeer (de heide): eenmaal gemaaid herstelt het zich niet meer.

Aan een voormalige Eikenlaan staan overwegend beuken ten koste van de oude eiken. Over het algemeen gedijen planten beter onder een eikenboom dan onder een beukenboom.

Een beuk is het eindstadium van een bos en zonder ingrijpen zal beuk en hulst geleidelijk het beeld bepalen in het Kyllotsbos. De biodiversiteit van flora en fauna zal hier-

door drastisch afnemen.

In algemene zin kun je spreken van verschraling. We stuiten op een Japanse duizendknoop.

Een invasieve soort en ook een bedreiging voor de biodiversiteit. Japanse duizendknoop woekert en groeit door asfalt en funderingen heen.

Van het nieuwe voedselbos heeft Van der Meer geen hoge verwachtingen. Het is goed bedoeld maar de kennis op het gebied van natuureducatie is over het algemeen absoluut ontoereikend. De natuur en cultuurhistorie gaat hem duidelijk aan het hart.

Via opnieuw een Eikenlaan vervolgen wij onze weg naar 'de Hagenaerskamp'. Aan de rand van de sportvelden was vroeger een Engelse slingeruin. Met enige goede wil zijn de paadjes nog zichtbaar. Boven ons nestelen diverse reiger families. Ook de prachtige bomen rond 'de Hagenaerskamp' zijn jarenlang aan mijn aandacht ontsnapt.

Onder andere een prachtige rode beuk. Helaas aangetast door tonderzwam. Een rode beuk voor een boerderij betekende vroeger dat de boer de lening op de boerderij had afgelost. Het schuldenvrij zijn werd op deze manier benadrukt.

Dan komen we aan de Elzenlaan. De elzenbomen zijn uiteraard de naamgevers van deze laan. Zo ook voor de

nieuwe woonwijk Elzenheem. Op het fraaie toegangsbord van de woonwijk Elzenheem staat een blad afgebeeld van een elzenboom. Jan Pieter laat mij het blad zien afkomstig van een van de elzen van de Elzenlaan. Tot zijn ergernis komt dit blad niet overeen met het blad op het fraaie toegangsbord. Ik kan er wel om lachen. Jan Pieter niet.

Even verderop slaan wij rechtsaf richting het oude kerkhof. Via de oudste Eikenlaan achter het gezondheidscentrum. De eiken aan deze laan zijn inderdaad de dikste eiken van onze rondgang tot dusver.

Dan fietsen wij terug in de richting van het Evenemententerrein. Langs de vijver wijst Jan Pieter mij nog op een zevental fraaie bomen. Vanaf vandaag weet ik dat het gaat om de Chinese moerascipres (*Metasequoia glyptostroboides*). Honderden keren ben ik er langs gefietst. Nog nooit heb ik ze met deze ogen bekeken. Ook hier groeit op de achtergrond een beuk die een van de fraaie bomen in de toekomst zal overheersen.

Ik bedank Jan Pieter voor zijn uitvoerige tekst en uitleg. Nooit meer zal ik op dezelfde manier door Smilde wandelen of fietsen als voorheen.

– Groet, King

Schenking

Onze vereniging heeft van de heer Piet Koerts een aantal oude voorwerpen ontvangen. Het betreft klompen, een klompenmakersset, oude strijkijzers en kopjes en schotels bedrukt met "Het Rieten Dak". Piet Koerts, heel hartelijk bedankt!

Verder kregen wij van mevrouw Henny Heldring-Klok o.a. verschillende oude documenten, foto's, poppetjes van Elcee-Haly en een zegelboekje van Beukema.

Agenda

- **Donderdag 21 november:** Lezing Cees van der Velde in De Spil in Bovensmilde
Toegang vanaf 19.30 uur. Aanvang 20.00 uur.

Rabo Club Support 2024

De campagne Rabo Club Support, waarbij de Rabobank ieder jaar een deel van hun winst investeert in clubs en verenigingen door het hele land, wordt dit jaar weer gehouden in september. Ook dit jaar doen we als vereniging weer mee aan deze actie. Als Rabo-lid kunt u ieder jaar stemmen op drie clubs/verenigingen. Dan bepaalt u wie financiële ondersteuning ontvangt.

Kortom: uw stem is geld waard!!

De stemcampagne staat gepland van 2 t/m 24 september 2024.